

Sosiaali- ja potilasasiavastaavien selvitys 2023

Kunnanhallitus 24.06.2024 § 149

73/00.04.01/2023 Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen aluehallitus on kokouksessaan [29.5.2024 § 105](#) merkinnyt sosiaali- ja potilasasiavastaavien selvityksen vuodelta 2023 tiedokseen. Vuonna 2023 voimassa ollut lainsäädäntö edellytti selvityksen tekemistä kunnanhallitukselle vain sosiaaliasiavastaavan toiminnasta. Uusi sosiaali- ja potilasasiavastaavista annettu laki (739/2023, asiavastaavalaki) tuli voimaan vuoden 2024 alussa. Lain myötä potilaiden aseman ja oikeuksien kehittäminen muuttui lakisääteiseksi tehtäväksi. Siun soten toiminta-alueella asiavastaavat toimivat yhdistelmätehtävässä sosiaali- ja potilasasiavastaavina Siun soten valvontapalveluiden yksikössä. Siun soten lisäksi sosiaali- ja potilasasiamiehet tuottivat vielä vuonna 2023 ostopalveluna potilasasiamiestoimintaa n. 80 terveydenhuollon yksityiselle toimijalle tai toimintayksikölle. Uuden asiavastaavalain myötä sosiaali- ja potilasasiavastaavatoiminnan järjestäminen on hyvinvointialueella myös alueellaan toimivien yksityisten palveluntuottajien osalta.

Potilaiden ja sosiaalihuollon asiakkaiden lisäksi sosiaaliasiavastaavan tehtäviin kuuluu seurata varhaiskasvatuksen asiakkaiden aseman ja oikeuksien tilannetta, mikä myös raportoidaan selvityksellä. Vuoden 2023 alusta tuli voimaan lukuisia lakimuutoksia. Valtaosa sosiaali- ja terveystalvveluita koskeneista lakimuutoksista liittyi hyvinvointialueiden aloittamiseen. Muita merkittäviä muutoksia vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon alalla olivat omaishoidon ja perhehoidon palkkioiden nouseminen. Kehitysvammalain uudistuksella mahdollistettiin rajoitustoimenpiteiden käyttäminen kehitysvammapsykiatrian osastoilla. Lakimuutoksilla pyrittiin myös turvaamaan kehitysvammaisten lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja loma-ajan toiminnan järjestäminen yhteistyössä kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa.

Vuoden 2023 alusta voimaan tulleilla sosiaalihuoltolain, ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain, asiakasmaksulain ja yksityisistä sosiaalitalveluista annetun lain muutoksilla pyrittiin parantamaan erityisesti kotiin annettavia palveluita sekä asumispalveluita. Lisäksi mielenterveys- ja päihdepalveluita koskevaan sääntelyyn tuli muutoksia vuoden 2023 alusta. Palveluista säännellään jatkossa pääasiassa sosiaalihuoltolaissa ja terveydenhuoltolaissa. Tahdosta riippumatonta hoitoa koskevat säännölkset ovat edelleen mielenterveyslaissa ja päihdepalvelulaissa. muutoksilla pyrittiin varmistamaan hoidon järjestäminen korostaen hoidon monimuotoisuutta, kokonaisuutta ja jatkuvuutta sekä määrittelemään täsmällisemmin sosiaalihuollon mielenterveys- ja päihdetyö.

Selvitys koostuu sosiaali- ja potilasasiavastaaville tulleiden yhteydenottojen tarkastelusta. Siksi selvityksen perusteella ei tule muodostaa yleistettävää kokonaiskuvaa sosiaali ja terveydenhuollon eikä varhaiskasvatuksen palvelujen tilasta tai laadusta. Vuonna 2023 yhteydenottojen kokonaismäärissä ei ollut suurta muutosta verrattuna vuoteen 2022. Yhteydenottojen kirjausohjelma vaihtui kesken vuoden. THL laatii kansallista ohjeistusta sosiaali- ja potilasasiavastaavien yhteydenottojen tilastointiin. Ohjeistuksen mukaan tietoa aletaan kerätä vuoden 2025 alusta, joten kansallinen vertailu mahdollistuu tulevaisuudessa uudella tavalla. Vuonna 2023 yhteydenottoja oli kaikkiaan 1498 kappaletta.

Erikoissairaanhoidoaja perusterveydenhuoltoa koskevat yhteydenotot vähenivät vuoteen 2022 verrattuna. Sosiaalihuoltoa koskevat yhteydenotot lisääntyivät n. kolmanneksella vuoden 2022 lukumäärään verrattuna. Eniten yhteydenottoja tuli ikäihmisten, vammaispalveluiden ja lastensuojelun palvelualueille.

Varhaiskasvatusta koskevat yhteydenotot pysyivät samalla tasolla edellisiin vuosiin nähden. Yhteydenottoja oli alle kymmenen. Yhteydenotot koskivat erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen tuen saamista päiväkotiryhmissä ja loma-aikojen hoidon varaamista.

[Sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvitys vuodelta 2023.](#)

Asian valmistelija

vs. sivistys- ja hyvinvointijohtaja Seija Rosti, seija.rosti@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4154

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus merkitsee sosiaali- ja potilasasiamiehen selvityksen vuodelta 2023 tiedokseen.

Päätös

Merkittiin tietoon saatetuksi.
